

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Œcumenica Cathedræ Apostolicæ Avthoritas

Reding, Augustin

[Ort nicht ermittelt], Anno M.DC.LXXXIX.

§. I.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38717

sed Ecclesiæ publicam, nec non illius, contra quem agitur censuris, utilitatem spiritualem unice intentâ. Quod verò nullâ vi Ecclesiâ cogere possit obliuantes, sed cum his suadendo duntaxat, hortando, & docendo agere debeat, prorsus alienum est à praxi etiam Apostolicâ, secundum quam Paulus Corinthium incestuosum Sathanæ tradendum iudicavit.

57. Perperam confundit insuper Elliesius *primarium ac secundarium* potestatis Ecclesiasticæ munus, quorum prius equidem, non nisi in volentes exercetur; uti probant *præallegatæ auctoritates*. At ubi talis agendi modus in protervis & contumacibus locum habere non potest, superest alterum, quasi subsidiarium per censuras, & pœnas infligendas remedium, non nisi *secundariis* incumbens potestati pastoralis officij. Quod si verò nec istud *secundarium* remedium sit efficax, non oportet, Episcopum ingerere ultiones gladij materialis, sed nihil superest ipsi, nisi plorare & orare.

58. Nec porro si jurisdictionis ac similia nomina primis Ecclesiæ sæculis non fuissent in usu, plus inde evinceretur, ac si mysteria fidei sub vocibus *consubstantialitatis & transsubstantiationis* contenta, elidere quis conaretur ex eo, quod illa nomina non fuerint in usu primæ antiquitatis. Quia denique excommunicationis & depositionis pœna, ipsomet Elliesio fatente, primis Ecclesiæ sæculis erat in usu, quæ profecto non in volentes, sed vel maxime invitos ac reluctantes stringi solet, in aperto jam est falsitas Elliesiani principij, quo is Theologus nititur, auctoritatem Ecclesiæ in tantum restringere, ut dicat, ei locum non esse nisi erga volentes.

Corollarium. I.

Si quis excommunicatus intrudat se Ecclesiasticis conventibus, aut depositus Episcopus vi retineat Ecclesiam, quidnam superfit remedijs?

59. Huic quæstioni respondet Elliesius. Cum unusquisque jure naturali & civili possit indignos arcere à suis conventibus, utique convenire Ecclesiæ quoque potestatem, à suis conventibus arcendi indignos. Circa quod Elliesianum responsum summopere admiror, quod Theologus ille, non nisi in naturali omnibus societatibus communi jure fundatam dicat illam Ecclesiæ potestatem, dum tamen Christus ejus claves *indefinitâ* ad quodcunque ligandum & solvendum potestate munivit. Non equidem in usu est Ecclesiæ, uti per se ipsam temporali gladio, hic ipse tamen in vi clavium eatenus est in potestate Ecclesiæ, seu Cathedræ Apostolicæ, ut isthæc erga illos, qui legibus ac censuris suis contumaciter resistunt, possit ejusdem usum præcipere Imperatoribus, ac Regibus, implorando eorum brachium sæculare. Juxta quod proinde principium, probari potest sequens Elliesij doctrina, si excommunicati, iniquitatis, refractarij apertam vim moliantur, tunc recurrendum esse ad Magistratus & Judices sæculares pro

implorando auxilio; cujusmodi implorationem brachij sæcularis pro exequendis Canonibus esse antiquissimam, Concilio etiam Antiocheno Can. 5. ita sanciente, *Si Presbyter, vel Diaconus perseverat perturbare, & Ecclesiam Dei evertere, per externam potentiam seditionis auctor castigetur.*

Corollarium II.

Utrum excommunicatio alicujus, v. g. Episcopi, semper inferat depositionem, & an excommunicatio habere possit aliquem internum effectum?

Simplicibus enuntiationibus expediemus has minoris difficultatis quæstiones. Primum itaque respondet Elliesius pag. 288. quod excommunicatio fertur à Superiore, v. g. ab Episcopo, seu Synodo, tunc Sacerdotem taliter excommunicatum habendum esse pro deposito. Verum hoc merito negandum est. Nam depositionis pœna, utpote gravissima non nisi gradatim intenteatur, si namque excommunicatio non pravaleat, quin Clericus huic obnoxius, in suâ nequitia innoceat, tunc non statim, sed ultimo quasi loco *speciali* adhuc processum juridicum, sententiamque hinc secutam, infligi solet depositio.

Secundò Elliesius pag. 299. ac sequens, addit, eos, qui ab Ecclesiâ communiione sine ullâ eorum culpa secernuntur, non propterea ligatos esse coram Deo, aut damnationi obnoxios: veluti probant testimonia Origenis in cap. 16. Matth. Hieronymi in eundem locum. Augustini. cap. 6. lib. de vera Relig. & Gregorij Magni homil. 26. in Evang. Quibus coronidis loco super additur, quomodo intelligendum sit, quod S. Leo Ep. 92. & Gregorius Magnus homil. 26. in Evang. dicunt, *Sacerdotis sententiam etiam injustam timendam est*. Ad quod Elliesius *præfati* pag. 301. recte respondet, timendam esse pastoris sententiam etiam injustam; non quod liget interius conscientiam, sed quia per eam privatur homo Sacramentis, precibus, & alijs officijs, quibus Christianum defungi, par est. Atque hinc, uti S. Leo loco cit. ait, *anima ejus veluti sancta & inermis quodammodo, diabolicis insinuat, ut facile capiatur, objecta est*. Est ergo talis sententia timenda, quia per eam ab Ecclesiâ visibilis communione removemur, tamen propterea non excidamus à sanctitate.

¶

DISQUISITIO XIV.

Quid sentiendum sit de Appellationibus in Galliam ad Judices sæculares interpositis ab abusu Ecclesiasticæ jurisdictionis?

§. I.

EX hujusmodi appellationibus subsistere veram originem & progressum libertatum Eccle-

Ecclesie Gallicanae, ostendit Author tract. de libert. Eccles. Gallie. lib. 1. cap. 16. Ex omnibus, inquit, malis, quae diffidium inter Bonifacium VIII. & Philippum Pulchrum consecuta sunt, maximum, & aliorum quam plurimorum causa fuit schisma. Cum enim Clemens V. Philippi opera ad Summum Pontificatum evectus fuisset, Sedem Avenione, sicut Regi promiserat, constituit anno 1305. ibique commorati sunt subsequentes Pontifices usque ad annum 1375. quo Gregorius XI. Sedem Avenione Romam retulit. Eo Romae defuncto, anno 1378. Cardinales, qui major ex parte Gallierant, Bartholomaeum Prignanum Barij in Apulia Episcopum elegerunt, qui Urbanus VI. appellatus est. Sed quia novus Pontifex se Cardinalium severum animadversorem, & reformatorem praebuit, eosque hac de causa in se infensos habuit, illi Anagninam primum, deinde Fundos recesserunt, ubi Conventu facto electionem Urbani VI. utpote gravi metu extortam, irritam declarantes, Robertum Cameracensem Episcopum, & Cardinalem renunciaverunt Pontificem, qui Clemens VII. dici voluit. Hunc promovit, defenditque praecipue Joannes Ganganus, Gallice la Grange, Cardinalis, & Episcopus Ambianensis, Urbano inimicus, & gratia Caroli VI. Francorum Regis potentissimus. Romae Urbanus haesit, Clemens Avenione Sedem fixit. Hinc extortam est legendum illud schisma, quod Ecclesiam miserè laceravit usque ad annum 1417. quo tempore Concilium Constantiense abrogata de Pontificatu contententibus dignitate, novum creavit Pontificem Odonem Columnam Cardinalem tituli S. Georgij in Velabro, qui sibi Martini V. nomen indidit, quiq;e solus postea legitimus Pontifex agnitus est.

Tempore autem illius schismatis cum uterque Pontifex ad tuendam suam dignitatem maximis sumptibus, & potentibus amicis indigeret, gravi Beneficarijs onera imponebat, beneficiorum collationem sibi reservabat, multaque contra disciplinam antiquam committebat. Quamobrem Galli, in quorum jam animis tempore Bonifacij VIII. avita erga Summos Pontifices observantia aliquid refraxerat, maxime autem Clerustanti ponderis impatiens, & Universitas Studij Parisiensis, ejus tunc temporis magna erat non solum in Ecclesia, sed etiam in Republica auctoritas, quaeque molestè ferebat, viris literatis beneficia non conferri, de excutiendo illo jugo cogitarunt, quare Regis, Senatùs Parisiensis, & Regni Primatum opem implorarunt, ac promptam nacli sunt. Itaque sub Carolo VI. cum adhuc aetate, ac deinde mente debilis esset, in medium adducta est libertas Ecclesiae contra Pontificum exactiones, & beneficiorum reservationes, tanquam antiquis moribus, & Canonibus contrarias: ac sensim contra caetera omnia, quae nimis gravia videbantur, in quo potentia secularis cum Clero consensus, eumque maxime operè juvat. Hinc Doctorum Parisiensium, sed multò magis Jurisconsultorum animos in-

vastit studium quoddam liberandae Pontificiae auctoritatis, ne ultra positos sibi à Christo terminos in praedictum Cleri, aut Regni produceretur. Deinde etiam ad Concilia Oecumenica examinanda, libertas illa protensa est.

Anno 1438. in Conventu, qui Ecclesiae Gallicanae nomine censerit voluit, Bituricis examinata, temperata, & sic accepta, ac in unum corpus redacta sunt praecipua Concilij Basileensis decreta, exactioibus, & beneficiorum reservationibus obstantia, idque Pragmaticam sanctionem vocant, quam Carolus VII. confirmavit, & observari praecipit. Fuit aliquam diu haec sanctio, seu thesaurus, ac promptuarium libertatum Ecclesiae Gallicanae. Quidquid contra ibi contenta tentabatur, Regis, aut Senatùs convellebatur auctoritate.

Verum Summi Pontifices pragmaticam illam sanctionem abominati sunt, tanquam juribus suis infestam, ac quasi schismatis foetum tunc temporis editum, cum Concilium Basileense legitimum non esset, absente, ac etiam contradicente Eugenio IV. Papa, & maxime Cardinalium, & Episcoporum numero, qui cum Summo Pontifice Florentiae Concilium habebant (quod vocati fuerant etiam Patres Basileae degentes) quorumque decreta, utpote à capite cum pluribus membris derivata, Episcoporum Basileensium decretis longè erant anteponenda. Tandem Pontificum diligentia pragmatica illa sanctio primum à Ludovico XI. deinde à Francisco I. Regibus Franciae fuit abrogata; ut testantur illorum edicta.

Senatus quidem & Universitas Studij Parisiensis, imò Clerus universus diutissime illam propugnauerunt, sed tandem Romanis Pontificibus, Regibus Galliae, ac usui cedere coacti sunt, quamvis, ut saepe significarunt, inviti. Nam adhuc anno 1636. cum in Comitibus Cleri Gallicani Procuratores, seu Promotores inter acta Cleri paulò ante collecta, Concordata inter Leonem X. & Franciscum I. relata fuisset, atque inde tacitum Cleri consensus, & Concordatorum approbationem fortasse inferendam monuissent, Comitibus authenticè declararunt, instrumentum illud ad Ecclesiasticorum viciorum commoditatem, non autem in majoris approbationis signum illic fuisse insertum. Itaque licet titulo r. Concordatorum praedictorum referatur, ea fuisse statuta loco dictae Pragmaticae sanctionis, ac omnium Capitulorum in ea contentorum: tamen adhuc nonnulla retinentur, quae Concordatis expressè contraria non sunt.

Ceterum Ecclesia Gallicana, quae, ut se à Summorum Pontificum exactioibus, & beneficiorum reservationibus liberam servaret, ad potestates saeculares recurrit; potestatis saecularis facta est serva, & cum Romani Pontificis jurisdictionem molestè ac graviter tulit, suam à laica ferè omnino absorptam genuit. Testantur enim Parliamentorum placita, Advocatorum libri, imò frequentes Cleri Gallicani querelae, praetex-

Corollarium I.
Simplicibus curantibus
huiusmodi officio
inique respondet
excommunicatio
Episcopo, seu Synodo,
tunc facit
despecto. Verum
Non despectum
non nil gradum
communicatio non
hinc non statim,
sed aliam
spiritum ad hoc
tunc quidem
dandi
at, eos, qui
illu
ligatos esse
novos: vel
mi in cap. 16.
Gregory Magni
coronatus
gendum se,
daria
ob Ecclesiam
tendendam
in ipsam;
entiam, sed
tilliam
S. Leo
est
sunt
potentia
bilis
opteret non

3.
4.
5.
6.

tas
ica

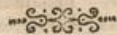
tu tuendarum libertatum Gallicanarum, & impediendorum abusu, jurisdictionem Ecclesiasticam à seculari esse ferè penitus extintam.

7. Nec magna futuræ restitutionis spes affulget. Cùm enim Summi Pontificis auctoritas in Gallia plenè vigeret, poterat Episcopis, aliisque Ordinis Ecclesiastici viris ad defendenda sua jura opem ferre. At nunc eà imminutà, etiam postulante Clero, aut potiùs constricto ejus potestatis usu, parùm efficax auxilium à sancta Sede sperari potest, nisi Christianissimi Regis religio ad Majorum suorum exemplum, certò sibi persuadeat, maximam gloriæ suæ partem in liberanda, & protegenda Ecclesia esse positam, suamque auctoritatem, sicut pro fide restauranda, sic pro restituenda Ecclesiæ libertate seriò impendat.

8. Sicut igitur Gallia ipsa exactionibus, & beneficiorum reservationibus, quibus se à Pontificibus, vel ab eorum Officialibus premi conquirebantur, occasione præbuerat, Pontifices Avenionem advocans, ut viciniores haberet, ac postmodùm in schismate inter plures Pontifices Avenionensium partes amplectens, sic etiam, ut se adversus illa onera contra potestatem Ecclesiasticam tueretur, ad laicam recurrens, ab ista in duriorum, ac miserabiliorem servitutem redacta est. Hoc utrumque testantur Scriptores Gallicani. Genebrardus *Chronic. lib. 4. in Clement. V. de translatione Sedis Pontificiæ* ista scripsit; *Denique hæc Sedes Apostolicæ translatio valde sædavit antiquam Ecclesiæ faciem. Nam præter inauditas dispensationes, & sanctorum Canonum enervationes, perijt illud Divinum jus, secularia secularibus, & regularia regularibus, maximè in Gallia, dum Pontifices hujus migrationis plusquam Babylonici (nam observantiam regularem, disciplinam Ecclesiasticam penè totam, jura denique confudit, corruptique) Patriæ & Principibus impiè favere gestiunt. En servitutis origo, en libertatis vindicandæ occasio.*

9. Pragmaticam sanctionem Judicibus secularibus ad opprimendam, & ferè extinguendam jurisdictionem Ecclesiasticam viam stravisse, docet tractatus de jurisdictione Ecclesiastica *to. 1. cap. 9.* Actorum Cleri, editionis anni 1673. excerptus, cujus verba proximè sequenti §. referemus, cùm de appellationibus tanquam ab abusu disputabimus.

10. Non est tamen hæc omittendum, Edmundum Richerium Doctorem, ac Socium Sorbonicum in libello de *Ecclesiastica & politica potestate n. 13.* Gallicanarum libertatum originem appellationibus tanquam ab abusu tribuere; *Hæc ratio procedendi Gallorum, inquit, de hujusmodi appellationibus loquens, originem præbuit Ecclesiæ Gallicanæ libertatibus, ut eas vulgò nominant. Quæ certè origo, si vera est, & plurimùm est Ecclesiæ odiosa, nec multùm antiqua.*

§. II.

In quo consistat appellatio ab abusu, & quæ sit ejus origo?

Author dicti tract. de libert. Eccles. Gall. lib. 12. cap. 1. hæc nos edocet. In Gallia, inquit, appellatio ab abusu definitur in hunc modum; *A Judice Ecclesiastico, sua potestate abutente ad Judicem secularem provocatio; quam definitionem sic explicat D. Petrus de Marca lib. 4. cap. 19. §. 4. Est abusus significatio quancunque Ministerij spiritualis aberrationem complectatur, sive in negotijs Ecclesiasticis, seu in temporalibus versetur, ut patet ex testimonijs jam relatis: at tamen formula appellationum, quæ ab abusu specialiter accommodata est à Pragmaticis antiquis querela illi, quæ à Clericis admodum Judicum Ecclesiasticorum ad Magistratus Legatos deferretur, sive de Rescriptis Romana Curia conquerantur, sive de Jure Episcoporum. Mutatam tamen esse hanc definitionem, ad solam Judicis Ecclesiastici abusus restrictam, videbimus inferiùs.*

Nomine appellationis abuti videntur se nuncupantes provocationem à Judice Ecclesiastico ad secularem; cùm nulla sit inter eos subordinatio, sed sint omninò distinctæ potestates, Ecclesiastica & secularis, & habeat utraque suos gradus, à gradibus alterius omninò distinctos; ut ab aliquibus, quorum non omnimoda sit paritas, comparentur, quod jam alibi notavimus, duobus lineis parallelis, quæ quantumvis progrediantur, nunquam se se contingunt, aut conjungunt; cùm igitur Juxta Ecclesiasticum in rebus spiritualibus Juxta laico suppositus non sit, ab illo ad istum tanquam à minori ad majorem, provocari non potest; sed à Judice Ecclesiastico inferiori, ad Ecclesiasticum superiorem, & ab illo rursus ad altiorem, donec detentur ad summum. Si quid, ait Carolus Favretus *lib. 9. cap. 3. n. 15. in praxim, usum, et vocem istam abusus Curia Romana, ac Curiam Ecclesiasticarum Regni odium commovit, id fuit nomen appellationis. Nunquam enim Clerus molestè tulit, notorium, & manifestum abulum reparari. At vox appellationis, quæ usurpata fuit, ut ad illam reparationem procederetur, intolerabilis visa est. Non enim concoqui potuit, ut à judicij Ecclesiastici, & à Rescriptorum, & Decretorum Summi Pontificis executione appellaretur, ac postea hujusmodi appellationes in Curijs secularibus judicarentur, &c.*

Quamobrem farentur Galli, non dici simpliciter appellationem illam, quæ ab Ecclesiastico Judice ad secularem movetur. *Simplitem enim, & meram appellationem, inquit Illustrissimus Petrus de Marca lib. 4. cap. 19. n. 1. ad Curiam Regiam nunquàm in Gallia admittam fuisse. Farentur etiam Petrus de Cunctis *art. 1. 4. Ma- sruerius tit. de appellat. §. 22. & Joannes Gallus quæst. 161. Verùm cum illo additamento, ab abusu, propriè, ac justè appellationes dici possent, arbitrantur, quasi vox magis odiosa rei ab altera voce significatæ odium minueret possent,**